

ВАСИОНА

ЧАСОПИС ЗА АСТРОНОМИЈУ И АСТРОНАУТИКУ

САДРЖАЈ ЗА ГОДИНЕ
XX (1972) ДО XXIII (1975)

Издање Астрономског друштва „Руђер Бошковић”
Београд, 1980.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

1972. и 1973. (до броја 4)

Арсенијевић Јелисавета, др Радован Данић, Ивановић Зоран, Јанковић Ненад, инж. Кнежевић Драгутин, мр Јелена Милоградов-Турин, др Поповић Божидар, инж. Стојановић Александар и др Телеки Ђорђе

1973. бр. 4 и 1974.

Арсенијевић Јелисавета, др Радован Данић, Јанковић Ненад, инж. Југин Миливоје, инж. Кнежевић Драгутин, мр Мијатов Милан, мр Јелена Милоградов-Турин, др Поповић Божидар и мр Саџаков Софија

1975.

Арсенијевић Јелисавета, др Данић Радован, Ђурковић Перо, Јанковић Ненад, инж. Југин Миливоје, мр Мијатов Милан, др Поповић Божидар, мр Саџаков Софија, инж. Стојановић Александар и Томић Александар.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

1972. Ненад Јанковић

1973—74. Перо Ђурковић

1975. мр Јелена Милоградов-Турин

Садржај приредио

Милан Мијић

С А Д Р Ж А Ј

(римски број означава годину издавања, арапски календарску годину у овом
столећу, свеску и страну)

- БИСКУП МАРИЈАН — „Пољска у Коперниковом времену“ **XXI**, 73, 1, 12
- БОЖИЋ ОГЊАН — „Са Месеца правац Марс“, **XXI**, 73, 1, 17
- БЕНИШЕК-ПРОТИЋ М. ВОЈИСЛАВА — „Шта је тачно време“, **XXII**, 74, 2, 33
- БАРАБАШОВ Н. П. — „Како сопственим рукама изградити огледало за телескоп“, **XX**, 72, 1, 17 и **XX**, 72, 2, 29
- БЕЛИЈ Ј. А. — „Прилог упознавању Кеплеровог рада на астрономији Месеца“, **XX**, 72, 3/4, 49
- ГИНДИЛИС Л. М. — „Симпозијум о ванземаљским цивилизацијама“, **XX**, 72, 3/4, 62 и **XXI**, 73, 1, 28
- ГЕЗЕМАН БРАНИСЛАВ — „Напомене уз чланак о аберацији светлости“, **XX**, 72, 3/4, 62
- ДОБРИЖИЦКИ ЛИРЖИ — „Пољска у Коперниковом времену“, **XX**, 73, 1, 12
- ДАНИЋ др. РАДОВАН — „Рађање, живот и умирање звезда“, **XXI**, 73, 1, 26
- „Огромна померања линија ка црвеном крају у спектрима квазара“, **XX**, 72, 2, 35
- ДАДИЋ ЖАРКО — „Утицај Коперниковог дела на развој мисли код нас“, **XXI**, 73, 4, 109
- ДЕМИН В. Г. — „О будућности двојне планете Земља—Месец“, **XXII**, 74, 1, 7
- ДИМИТРИЈЕВИЋ М. С. — „Пулсари“, **XX**, 72, 3/4, 67
- „Лансирање космичких апарата у СССР“, **XXII**, 74, 1, 11
- „1000 година од рођења Абу Рајхана Бируни“, **XXII**, 74, 2, 39
- „Како настаје радио зрачење“, **XXIII**, 75, 1, 4
- „Радио зрачење Сунца“, **XXIII**, 75, 2, 38
- ЂУРКОВИЋ ПЕРО — „Коперник и његов хелиоцентрични систем света“, **XXI**, 73, 1, 1
- „Јоханес Кеплер и његово доба“, **XX**, 72, 1, 8
- ЕСТРАЈХЕР др. КАРОЛ — „Коперник у Кракову“, **XXI**, 73, 2, 60
- ЗЕЉДОВИЧ Ј. Г. — „Црне рупе у Ваксиони“, **XXI**, 73, 3, 91
- ИВАНОВИЋ ЗОРАН — „Константе Народне опсерваторије“, **XX**, 72, 2, 37
- „Меркуров пролаз испред Сунца од 10. нов. 1973.“, **XX**, 72, 3/4, 59
- ЈУГИН инг. МИЛИВОЈ — „Орбитске станице — космичке лабораторије“, **XXI**, 73, 3, 88
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ 500 ГОДИНА РОЂЕЊА НИКОЛЕ КОПЕРНИКА — „Поруке младима“, **XXI**, 73, 4, 115
- КУБИЧЕЛА АЛЕКСАНДАР — „Фотосферска кретања на Сунцу“, **XXI**, 73, 2, 49
- КНЕЖЕВИЋ ДРАГАН — „Пионир 10 кренуо у правцу Јупитера“, **XX**, 72, 1, 11

- „Претпоследње путовање на Месецу бродом Аполо 16”, **XX**, 72, 2, 25
- МИЛОГРАДОВ ТУРИН мр ЈЕЛЕНА — „Звездани прстенови”, **XXI**, 73, 2, 63
- „Ново о старим планетама”, **XXI**, 73, 4, 117
- „Астрономија невидљивог”, **XXII**, 74, 1, 1
- „О гравитационим таласима”, **XXII**, 74, 3, 57
- „Јупитеру у походе”, **XXIII**, 75, 1, 1
- „Меркур и Венера једним летом”, **XXIII**, 75, 2, 33
- МИХАЈЛОВ А. А. — „Кретање Земљиних полова”, **XXIII**, 75, 1, 9
- НОВИКОВ И. Г. — „Црне рупе у Ваксони”, **XXI**, 73, 3, 91
- НИНКОВИЋ СЛОБОДАН — „Гносеолошка страна изучавања Галаксије”, **XXIII**, 75, 3/4, 77
- ПЕТРОВИЋ СЛОБОДАН — „Др. Светомир Ристић о Руђеру Бошковићу”, **XXI**, 73, 1, 21 и **XXI**, 73, 2, 64 (наставак).
- ПОПОВИЋ др БОЖИДАР — „Революционар у улози каноника”, **XXII**, 74, 4, 81
- ПЕКЕЗ ДРАГАН — „Аматерска посматрања Сунца”, **XX**, 72, 3/4, 60
- ПАВЛОВСКИ КРЕШИМИР — „О природним сателитима у Сунчевом систему”, **XXI**, 73, 3, 83
- „Опсерваториј Хвар”, **XXIII**, 75, 3/4, 82

- САЈМОН ТОНИ — „Трагања за планетом Икс”, **XXIII**, 75, 2, 44 и **XXIII**, 75, 3/4, 68
- САЏАКОВ СОФИЈА — „Лењинградски планетаријум”, **XX**, 72, 3/4, 56
- СПИРИДОНОВИЋ инг. СРЂАН — „Стогодишњица метарске конвенције”, **XXIII**, 75, 3/4, 65
- СТОЈАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР — „22. међународни астронаутички конгрес у Бриселу — Белгија”, **XX**, 72, 1, 12
- СТУПАР МИЛОРАД — „Астрономија на Чолиној капи”, **XXII**, 74, 1, 12
- СУХОДОЛСКИ БОГДАН — „Значај Коперника у развоју наука о природи и човеку”, **XXI**, 73, 3, 77
- ТОРО Т. — „Трансастрономија — најновија грана астрономије”, **XXI**, 73, 1, 16
- ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — „Ефекат Черенкова”, **XXII**, 74, 3, 61
- „Физичке особине плазме”, **XXII**, 74, 3, 66
- ТРИФУНОВИЋ Д. — „Прилог упознавању Кеплеровог рада на астрономији Месеца”, **XX**, 72, 3/4, 49
- ТЕЛЕКИ др ЂОРЂЕ — „Новеметод за праћење померања земљиних полова”, **XXIII**, 75, 2, 37
- ЧЕЛЕБОНОВИЋ ВЛАДАН — „Двојне звезде, — индикатори секуларног губитка масе из звезда”, **XX**, 72, 1, 15

ПОСМАТРАЊА — ИЗВЕШТАЈИ И УПУТСТВА

- БЕРМАНЕЦ В. — „Помрчина Мјесеца”, **XXII**, 74, 4, 97
- ВУКИЋЕВИЋ БОРА — „Како сам израдио аматерски астрономски дурбин”, **XXII**, 74, 1, 18
- ЂОРЂЕВИЋ БРАНИСЛАВ — „Посматрање променљиве δ Serhei” **XXII**, 74, 1, 20
- „Делимично помрачење Месеца 4. 6. 74”, **XXII**, 74, 4, 96
- „Пролаз Ероса поред Δ Гем”. **XXIII**, 75, 1, 17
- ЂОРГОВСКИ СТАНИСЛАВ — „Аматерско посматрање помрачења Сунца”. **XXI**, 73, 4, 124
- ИВАНОВИЋ ЗОРАН — „Окултација Влашића, од 19. 3. 72.” **XX**, 72, 2, 36

- КРЕН ГУСТАВ — „Пролаз Меркура испред Сунца 10. 11. 73”. **XXII**, 74, 2, 41
- „Дјеломична помрчина Мјесеца 10. 12. 73”, **XXII**, 74, 2, 45
- „Проматрање пролаза планетоида Ерос”, **XXIII**, 75, 2, 51
- КОВАЧИЋ САЊИН — „Промене у атмосфери Јупитера”, **XXI**, 73, 2, 67
- КУЛИШИЋ СТЕПАН — „Лириди 74 — V метеорска експедиција”, **XXII**, 74, 4, 90
- ПАВЛОВСКИ КРЕШИМИР — „Перихелна опозиција Марса 1971.”, **XX**, 72, 1, 1
- „Резултати проматрања потпуне помрчине Мјесеца 6. VIII 1971”, **XX**, 72, 2, 27

- „Перзеиди 1972”, **XXI**, 73, 1, 32
- „Промене у атмосфери Јупитера”, **XXI**, 73, 2, 67
- „Перзеиди 1972 — II део”, **XXI**, 73, 3, 95
- „Резултати II и III метеорске експедиције”, **XXII**, 74, 1, 14
- „Лириди 74 — V метеорска експедиција”, **XXII**, 74, 4, 90
- СТУПАР МИЛОРАД — „Комета Кохоутек и њено посматрање”, **XXII**, 74, 2, 43
- СУВАЈЦИЋ ПРЕДРАГ — „Сазвежђе Орион”, **XXII**, 74, 4, 98
- ТОМИЋ АЛЕКСАНДАР — „Одређивање хелиоцентричних координата пега”, **XXII**, 74, 3, 68

- „Меркуров пролаз 10. 11. 73.”, **XXII**, 74, 4, 86
- „Делимично помрачење Месеца 4. 6. 74.”, **XXII**, 74, 4, 94
- „Опозиција мале планете 433 Ерос”, **XXIII**, 75, 1, 14
- „Фотографисање површина планета”, **XXIII**, 75, 2, 54

ФРАНЦИСТИ ЈАРОСЛАВ — „Аматерско посматрање Сунчеве пеге”, **XXI**, 73, 2, 21

- „Извештај о посматрању космичког воза Аполо-Сојуз 17. јула (четвртак) 1975. г.”, **XXIII**, 75, 3/4, 90

ЧЕЛЕБОНОВИЋ ВЛАДАН — „Посматрања Сунца у 1971. г.”, **XX**, 72, 2, 38

ПРИЛОЗИ ШКОЛСКОЈ НАСТАВИ АСТРОНОМИЈЕ

- ЂУРКОВИЋ ПЕРО — „Основни појмови о кометама” кретање — **XXII**, 74, 1, 23
- физичке особине — **XXII**, 74, 2, 46
- постанак и распадање комета — **XXII**, 74, 3, 70
- МИЛОГРАДОВ-ТУРИН мр ЈЕЛЕНА — „Геоцентрични и хелиоцентрични еклиптички координантни систем”, **XXI**, 73, 1, 33
- „Коперников допринос одређивању даљина и времена обилазака планета око Сунца”, **XXI**, 73, 3, 93
- „Веза између система привидних величина и система фотометријских јединица”
- I део, **XXIII**, 75, 2, 55
- II део, **XXIII**, 75, 3/4, 91

НИКОЛИЋ МИЛЕНКО — „Астрономија у школском учењу данас и сутра”, **XXII**, 74, 4, 98

ШЕВАРЛИЋ М. БРАНИСЛАВ — „Коперников допринос одређивању релативних даљина и времена обилазака планета око Сунца”, **XXI**, 73, 3, 93

- „Како су измерене даљине небеских тела”, I део, **XX**, 72, 2, 40
- II део, **XX**, 72, 3/4, 74

— „Приближно претварање зонског времена у звездано и звезданог у зонско за школска посматрања”, **XXIII**, 75, 4, 90

РЕЦЕНЗИЈЕ

књига „Modern Cosmology”, D. W. Sciama, **XX**, 72, 1, 23

књига „Астрономски атлас”, Б. М. Шеварлић и С. Саџаков, **XXI**, 73, 1, 47

књига „Тамо где се звезде рађају”, В. Вујновић, **XXI**, 73, 1, 47

књига „Астрономија”, М. Муминивић, **XXI**, 73, 1, 47

књига „Од атома до небеских тела”, П. Савић, **XXI**, 73, 2, 75

књига „Брашћеније Земљи и климат”, А. С. Моница, **XXI**, 73, 3, 105

књига „Астрономија”, Ф. Хојла, **XXI**, 73, 3, 106

РАЗНО

- Скупштине Астрономског Друштва „Руђер Бошковић”:
 XIX-та, **XX**, 72, 2, 46
 XXI-ва, **XXII**, 74, 1, 32
 XXII-га, **XXII**, 74, 4, 121
- Вести из Друштва, **XXI**, 73, 1, 16
- Резолуција учесника Летње школе, **XXI**, 73, 4, 125
- Одлука Управног одбора А. Д. „Руђер Бошковић”, **XXII**, 74, 1, 32
- Приближан преглед часописа за популаризацију астрономије код нас, **XXII**, 74, 3, 80

Правила за писање чланака према упутствима МАУ, **XXIII**, 75, 1, 29 и **XXIII**, 75, 2, 62

Астрономске ефемериде:

- за 1973. г. (Р. Данић, З. Ивановић), **XX**, 72, 3/4, 82
- за 1974. г. (П. М. Ђурковић), **XXI**, 73, 4, 131
- за 1975. г. (П. М. Ђурковић), **XXII**, 74, 4, 104
- за 1976. г. (П. М. Ђурковић), **XXIII**, 75, 3/4, 94

НОВОСТИ И БЕЛЕШКЕ

Астронаутика

- Нови подухват за испитивање Марса, **XX**, 72, 1, 24
- Космичка астрономска опсерваторија Коперник, **XXI**, 73, 1, 43
- Емисија са површине Венере, **XXI**, 73, 1, 45
- Сателит ЕРТС-1, **XXI**, 73, 2, 73
- Лансирање космичких апарата у СССР, **XXI**, 73, 3, 101
- Пионир-11, **XXII**, 74, 2, 54
- Експеримент са хелијумом у космичким бродовима, **XXII**, 74, 2, 55
- Есплорер-50, **XXII**, 74, 3, 78
- XXIV конгрес Међународне астронаутичке федерације, **XXII**, 74, 3, 79
- Маринер-10, **XXII**, 74, 4, 101
- Метеоролошки сателит СМО-1, **XXIII**, 75, 2, 62

Сунчев систем

- Ново о комети Биела, **XX**, 72, 1, 22
- Угљен диоксид у Марсовим поларним капама, **XX**, 72, 2, 47
- Сличности у грађи Марса и Земље, **XX**, 72, 3/4, 79
- Нова вредност масе Плутона, **XX**, 72, 3/4, 80
- Старост Месечевих минерала, **XX**, 72, 3/4, 81
- Радарска истраживања Марсове топографије, **XX**, 72, 3/4, 81
- Конјукција планета и звезда у 1973, **XXI**, 73, 1, 42

- Новости о грађи Месеца, **XXI**, 73, 1, 44
- Пад великог метеорита на Месец, **XXI**, 73, 1, 44
- Суви лед на Марсу, **XXI**, 73, 1, 45
- Истраживања неутрина са Сунца, **XXI**, 73, 2, 73
- Новости код Сатурнових сателита, **XXI**, 73, 1, 74
- Да ли постоји планета X?, **XXI**, 73, 2, 101
- Новости о Јупитеровим сателитима, **XXI**, 73, 2, 101
- Акустички таласи на Сунцу, **XXI**, 73, 2, 102
- Нов метод израчунавања метеоритских орбита, **XXII**, 74, 1, 30
- Брзина кретања Марсових сателита, **XXI**, 73, 2, 102
- Хелијум у међу планетарном протоку, **XXI**, 73, 4, 127
- Аномалије магнетизма на Месецу, **XXI**, 73, 4, 128
- Кисеоник у атмосфери Марса, **XXI**, 73, 4, 129
- Ново о метеорима, **XXI**, 73, 4, 129
- Новости о Јупитеру, **XXII**, 74, 1, 29
- Вода у атмосфери Марса, **XXII**, 74, 1, 29
- Радио таласи истражују атмосферу Марса, **XXII**, 74, 1, 30
- Радијус Месечевог језера, **XXII**, 74, 2, 53
- Ротација Плутона, **XXII**, 74, 2, 54
- Од чега се састоје Сатурнови прстенови, **XX**, 74, 2, 55

Повећана тачност познавања Месе-
чеве масе, **XXII**, 74, 2, 55
Рељеф Марса потсећа на Земљин,
XXII, 74, 3, 76
Кратери на Венери, **XXII**, 74, 4, 102
Хемија Титана, **XXII**, 74, 4, 102
1974 МА — Нови астероид, **XXIII**, 75,
1, 23
Јупитер XIII, **XXIII**, 75, 1, 23
Сателит покривен сољу, **XXIII**, 75, 1,
26
Интересантна комета, **XXIII**, 75, 1, 27
Хемијски елементи у тлу Месеца,
XXIII, 75, 1, 27
Нови прорачуни кретања Јупитерових
сателита, **XXIII**, 75, 1, 28
Да ли се астероиди често сударају.
XXIII, 75, 1, 28
Поларна капа и буре прашине на
Марсу, **XXIII**, 75, 1, 28
Аргон у Марсовој атмосфери, **XXIII**,
75, 2, 57
Да ли је Меркур одбегли сателит,
XXIII, 75, 2, 58
Интензитет радијације у близини Ју-
питера, **XXIII**, 75, 2, 58
Гравито карта невидљиве стране Ме-
сеца, **XXIII**, 72, 2, 59
Усмереност бљескова сунчевог радио
зрачења, **XXIII**, 75, 2, 60
Сунце — променљива звезда, **XXIII**,
75, 2, 60

Звезде, галаксије, међузвездани простор

Најмања позната звезда?, **XXI**, 73, 1,
43
Радио зрачење Антареса, **XXI**, 73, 1,
43
Ново о Сириусу Б, **XXI**, 73, 1, 43
Најсјајнија супернова нашег века,
XXI, 73, 3, 103
Посматрање извора космичког радио
зрачења, **XXI**, 73, 3, 104
Откриће међузвезданог формалдими-
на, **XXI**, 73, 4, 127
Међузвездани сумпорводоник, **XXI**,
73, 4, 128
Експлозија супернова, **XXI**, 73, 4, 129
Нова испитивања звезде Сиријус Б,
XX, 72, 2, 48
Налажење стварне разлике између
компонената двојних звезда, **XX**,
72, 3/4, 78

Развој претставе о старости Вационе,
XX, 72, 3/4, 79

На трагу црних звезда, **XX**, 72, 3/4,
79

Рентгенски извори у Магелановим об-
лицима, **XX**, 72, 3/4, 80

Како угледати црне звезде, **XX**, 72,
3/4, 81

Атомски деутеријум у космосу, **XXII**,
74, 1, 31

Снажна експлозија у галаксији, **XXII**,
74, 1, 31

Нова блиска галаксија Андромеде,
XXII, 74, 2, 53

Теорија о стварању Вационе, **XXII**,
74, 2, 53

Нова блиска звезда, **XXII**, 74, 2, 54

Бљесак у НГЦ 5548, **XXII**, 74, 3, 76

Колико има прашине у централним
деловима галаксије, **XXII**, 74, 3,
77

Испитивање међузвезданих облака,
XXII, 74, 3, 78

Откривен је највећи црвени помак,
XXII, 74, 3, 79

Деутеријум у космосу, **XXII**, 74, 3, 79

Растојање до Краб маглине, **XXII**,
74, 4, 103

Снажни радио бљесак у галаксији
3С 120, **XXII**, 74, 4, 103

Снимање Бетелгејзе, **XXIII**, 75, 1, 20

Квазар као галаксија, **XXIII**, 75, 1, 21

Каталог звезданих спектра, **XXIII**,
75, 1, 23

Значајан пулсар, **XXIII**, 25, 1, 24

Гигантски радио извори, **XXIII**, 75, 1,
24

Невидљиви пратилац звезде Епсилон
Еридана, **XXIII**, 75, 1, 26

Двојна звезда велике масе, **XXIII**, 75,
1, 26

Како се шире остаци супернових,
XXIII, 75, 1, 27

Капела извор X-зрачења, **XXIII**, 75,
2, 57

Корона Полукса, **XXIII**, 75, 2, 58

25.140 променљивих звезда, **XXIII**, 75,
2, 61

Разно

Састанак европских љубитеља неба,
XX, 72, 2, 47

Астрономија на стенама, **XX**, 72, 3/4,
78

VIII

Праисторијски човек је вршио астро-
номска посматрања, **XX**, 72, 3/4, 80

Антијезгра у првој компоненти кос-
мичких зрака, **XX**, 72, 3/4, 82

Судар са кометама и геолошки пе-
риоди, **XXI**, 73, 2, 72

Нова хипотеза о, постанку земљиног
језгра, **XXI**, 73, 3, 104

Хидрогеолошке творевине, **XXI**, 73, 4,
127

Последице хромосферске ерупције из
1972. године, **XXII**, 74, 3, 77

Месечев кратер на Земљи, **XXII**, 74,
3, 78

Вештачка поларна светлост, **XXII**, 74,
4, 103

Астрономи добили Нобелову награду,
XXIII, 75, 1, 20

Муња, **XXIII**, 75, 1, 22

Нови метеоритски кратер, **XXIII**, 75,
1, 23

Ласер мери растојање до Месеца,
XXIII, 75, 1, 29